NeHaLennia
Stedelijke Scholengemeenschap

Leerdoelen:

- Je kent de kenmerken van de 3 bestaansmiddelen.
- Je kunt de 5 vestigingsplaatsfactoren toepassen op bedrijven en industrieen op bepaalde locaties.
- Je begrijpt welke invloed globalisering heeft op de verplaatsing productiemiddelen.
- Je kunt verklaren waarom de economie van Nederland succesvol is.

Inhoudsopgave

- Bestaansmiddelen
- De 5 vestigingsplaatsfactoren
- Globalisering van de productiemiddelen
- Het succes van de Nederlandse economie

NeHaLennia
STEDELIJKE SCHOLENGEMEENSCHAP

B125: Bestaansmiddelen

De dingen waarmee de mens voorziet in zijn levensbehoeften moeten gemaakt worden. De middelen waarmee dat gebeurt noem je bestaansmiddelen.

NeHaLennia
Stedelijke Scholengemeenschap

B126: De primaire sector of landbouw

De 4 manieren waarop mensen voedsel produceren:

- Akkerbouw
- Tuinbouw
- Veeteelt
- Bosbouw

B127: de secundaire sector of industrie

Fabrieken waarin producten gemaakt worden.

- Zware industrie bij:

- Oude mijngebieden
- Aan de kust
- Eind van een pijpleiding

- Lichte industrie:

- Footloose, niet gebonden aan grondstoffen

1. Voedingsindus

Textiel-, leer- en

Hout- karton- en papierindustrie

Bouwmaterialeni

Metaal en machi industrie

2. Elektrische ap industrie (Philips

3. Chemische inc (Shell)

Uitgeverij en dru

Overige industrie

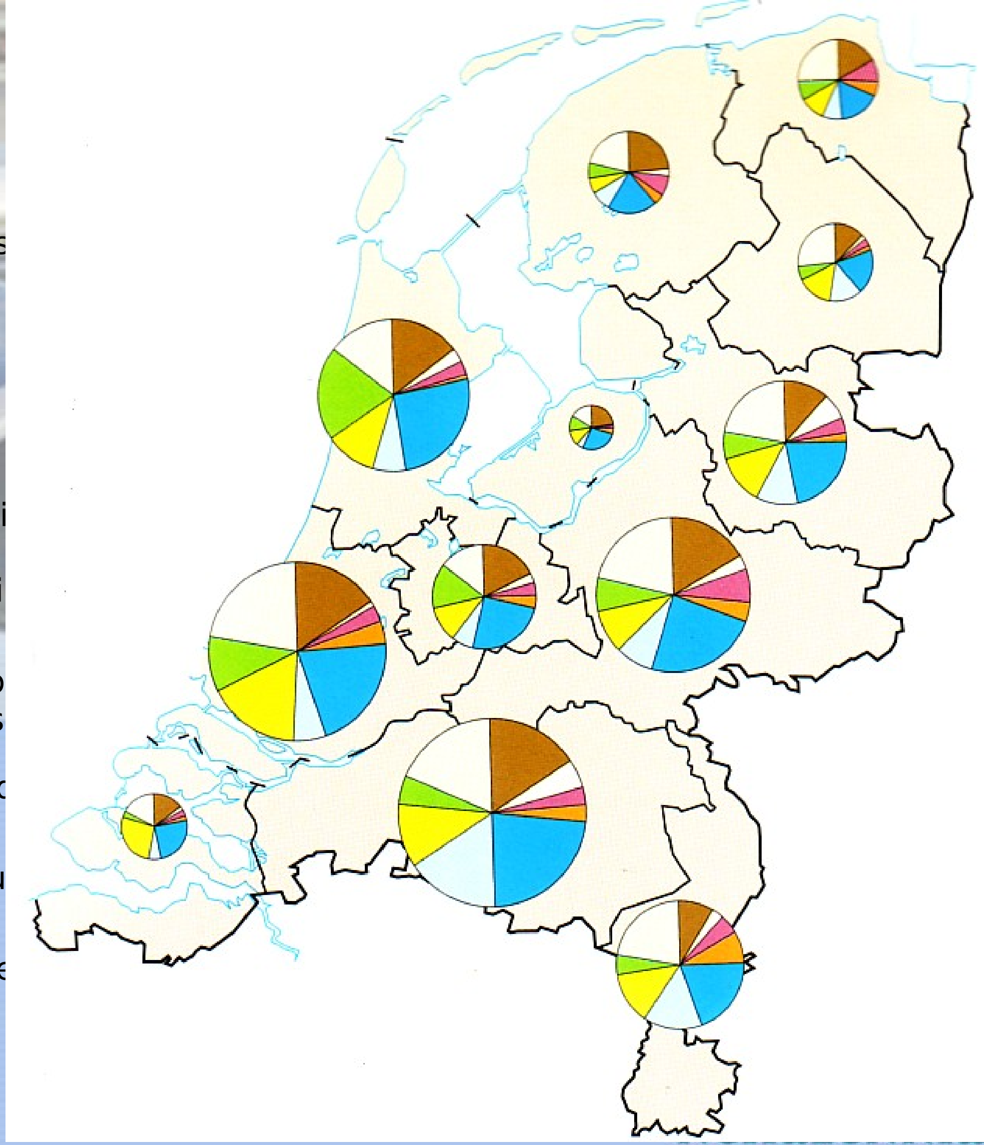

© Leen Dortwegt

©AEROPHOTO-SCHIPHOL

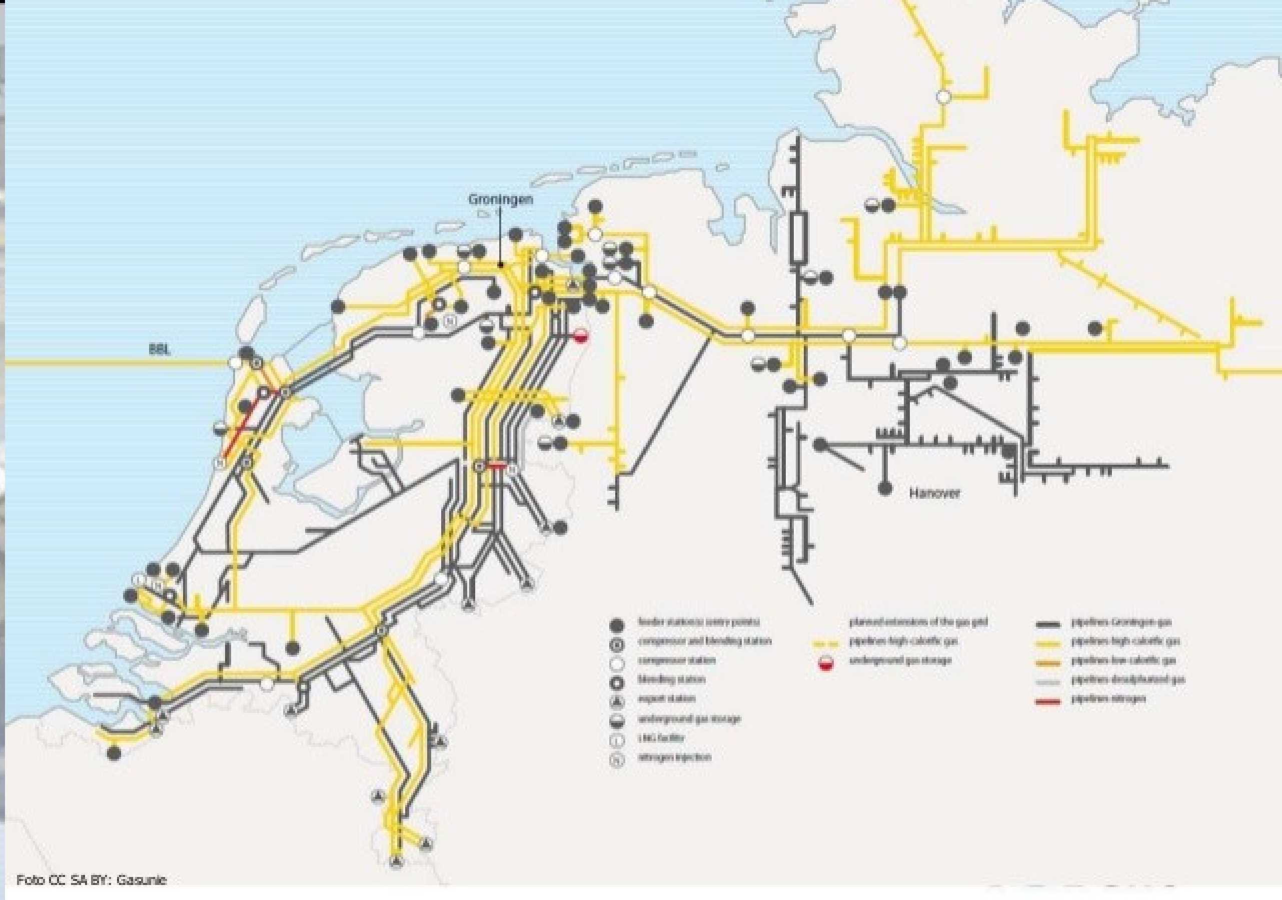

Nehalennia
Stedelijke Scholengemeenschap

B128: de tertiaire sector of dienstensector

- Bedrijven die diensten aanbieden
- Formele sector: officieel geregistreerde diensten bijv. bankwezen, overheid, vervoer.
- Informele sector: illegale vluchtsector bijv. schoenpoetser, straatverkoper

NEHALENNIA
STEDELIJKE SCHOLENGEMEENSCHAP

Verschil bedrijf / fa

Vestigingsplaatsfactoren.

Bij de keuze van een vestigingsplaats houd een ondernemer rekening met de voordelen die er voor een bedrijf zijn om zich op een plaats te vestigen.

De belangrijkste zijn:

1: B130, aanwezigheid van grondstoffen of energiebronnen

2: B137, de arbeidsmarkt

3: B136, de afzetmarkt

4: B138, Infrastructuur en de gunstige verkeersligging

5: B139, agglomeratievoordelen: de aanwezigheid van andere bedrijven.

6: Andere factoren: overheid (belasting, wetten) aantrekkelijke

NeHaLennia
STEDELIJKE SCHOLENGEMEENSCHAP

1: B130, de Grondstoffen of energie- en databronnen

- Grondstoffen:

Ruwe grondstoffen, bijv olie, kolen, graan etc.

Halffabricaten, kant en klare onderdelen

- Energiebronnen

Elektriciteit, dataverbindingen

PAN EUROPEAN FIBEROPTIC NETWORK ROUTES PLANNED OR IN PLACE

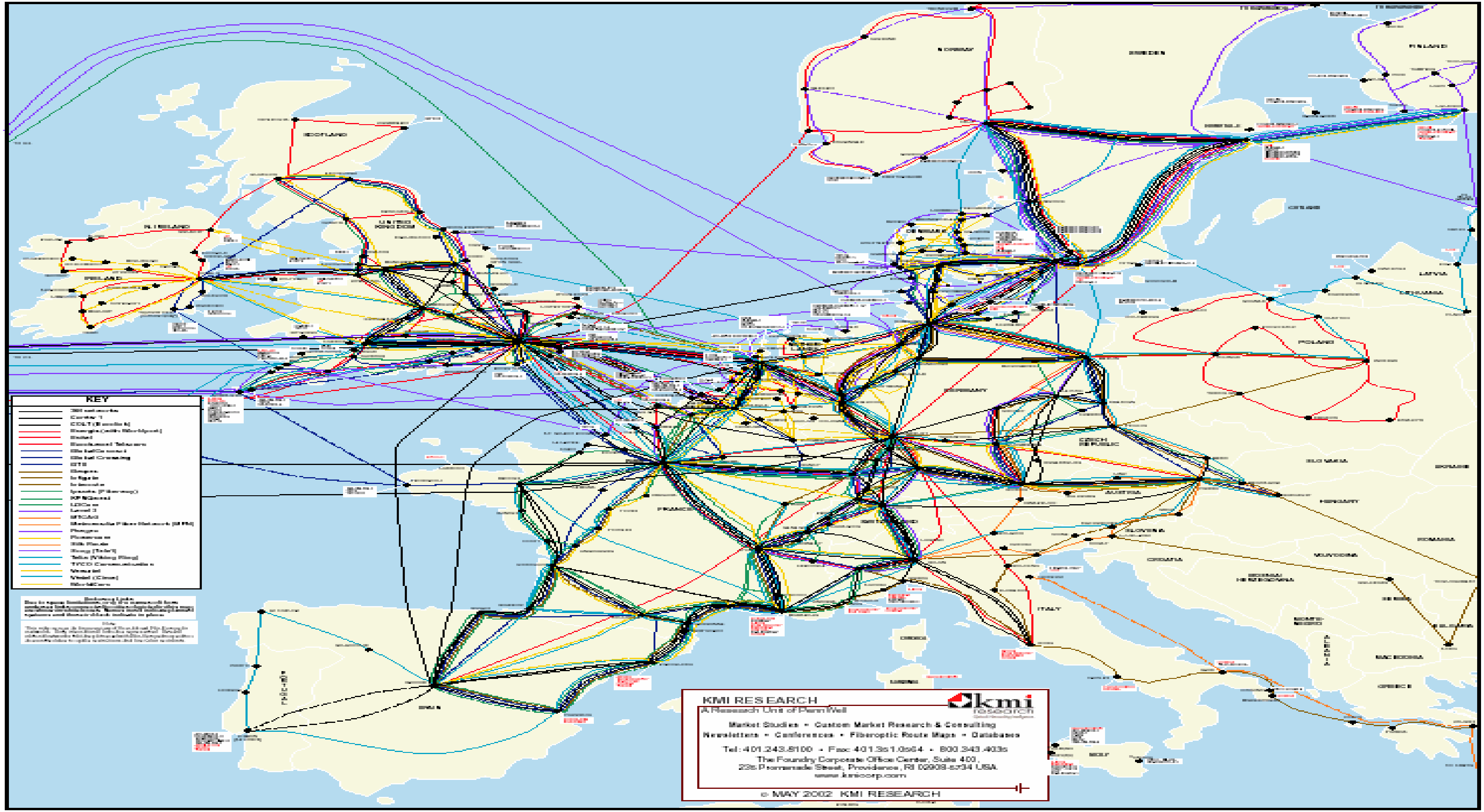

2: B137, de arbeidsmarkt

De aanwezige beroepsbevolking in een land:

- Werknemers met kennis → hoge lonen
- Werknemers zonder kennis → lage lonen

Hoogopgeleide werknemers vind je in aantrekkelijke stedelijke gebieden met brainparks (universiteiten en kennisbedrijven)

NeHaLennia STEDELIJKE SCHOLENGEMEENSCHAP

Creativiteit is het vermogen om met iets nieuws te komen dat leidt tot een nieuwe motor van de economie!

3D en 4D printing

Internet of things

Robots

Kunstmatige intelligentie

Bio- en neurotech

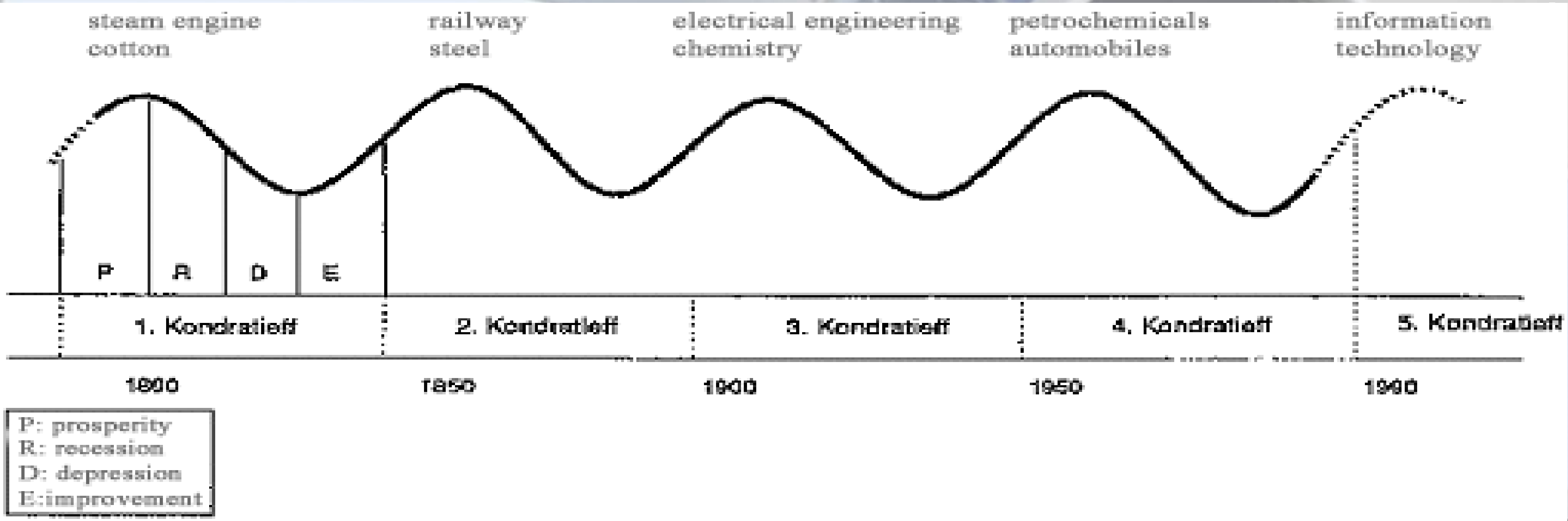

?

3: B136, de afzetmarkt en de locatiedriehoek van Weber.

Vestiging van grondstof- of marktgebonden zware industrie.

Figuur 2.3 Twee industriële locatiedriehoeken naar Weber

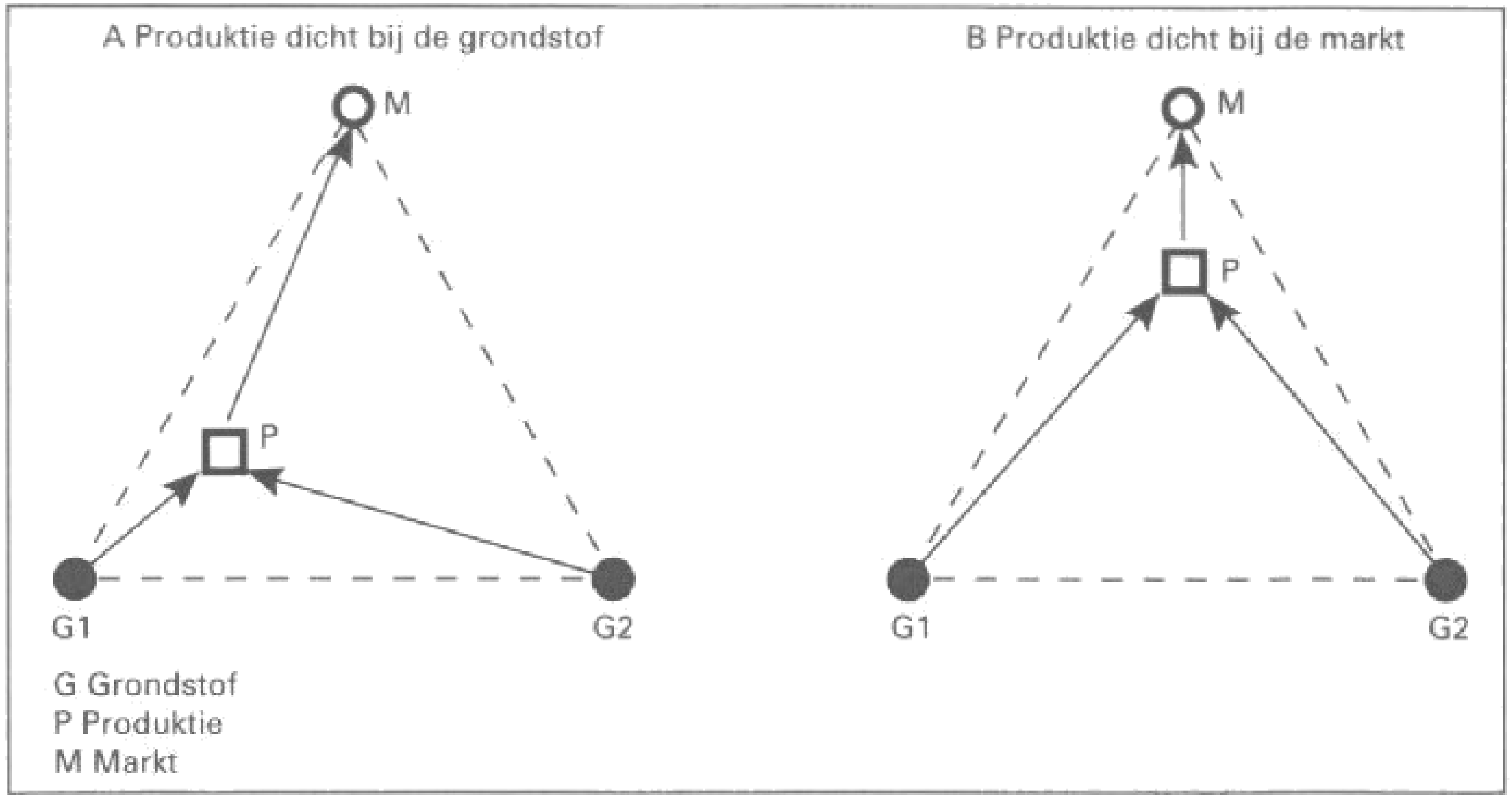

- De verhouding tussen de transportkosten van grondstoffen en eindproduct bepaald de locatie van het productieproces

Figuur 2.3 Twee industriële locatiedriehoeken naar Weber

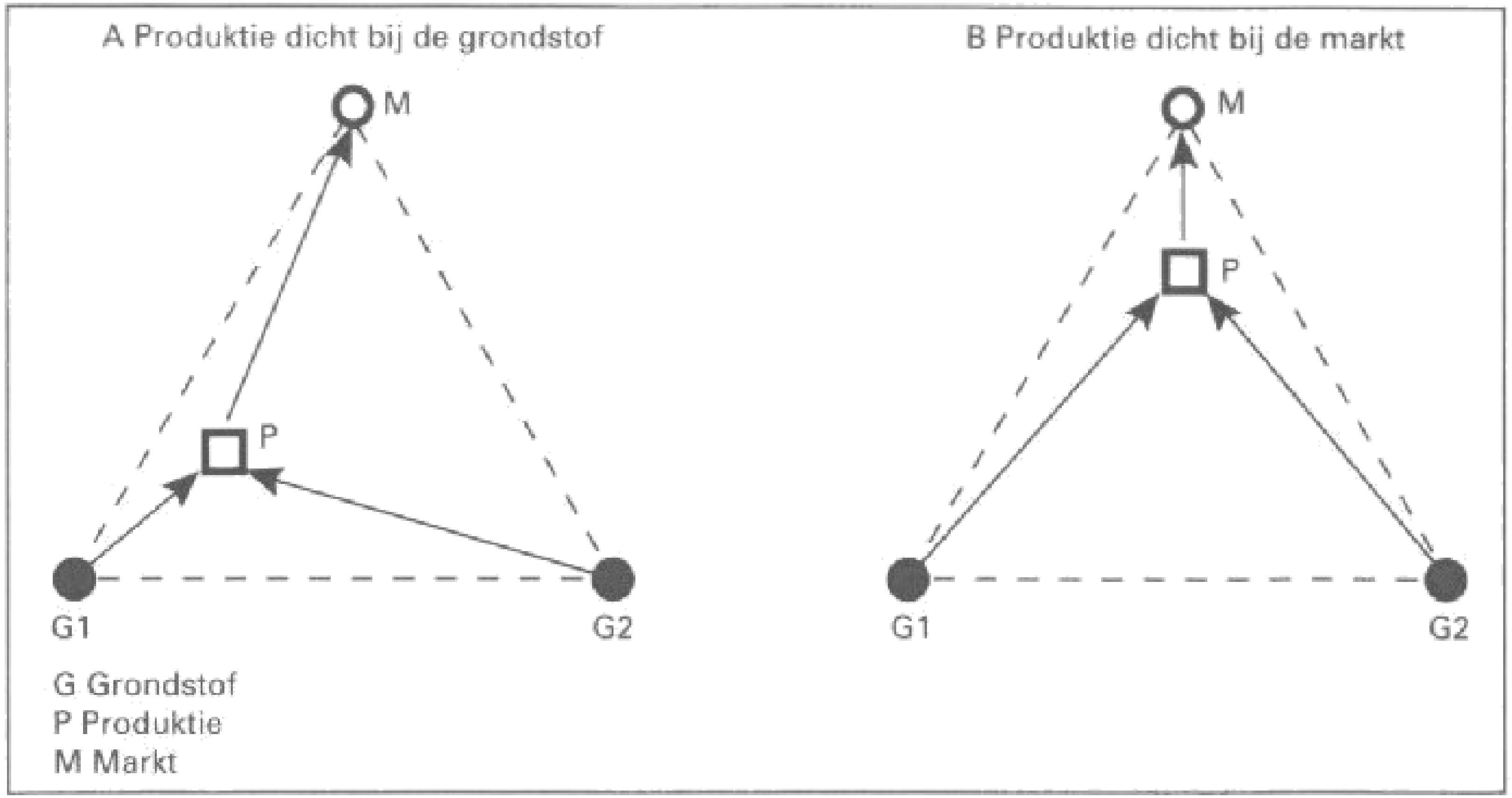

A: Grondstoffen zwaar, of erg talrijk grondstofgebonden
B: Eindproduct zwaar, bederfelijk, marktgebonden

4: B138, de infrastructuur en de gunstige verkeersligg

Alle voorzieningen die nodig zijn om personen, goederen of informatie te vervoeren.

Bedrijven moeten goed bereikbaar zijn om producten en mensen gemakkelijk te kunnen af- en aanvoeren.

Water
Weg
Spoorweg
Hoge Snelheid Lijn

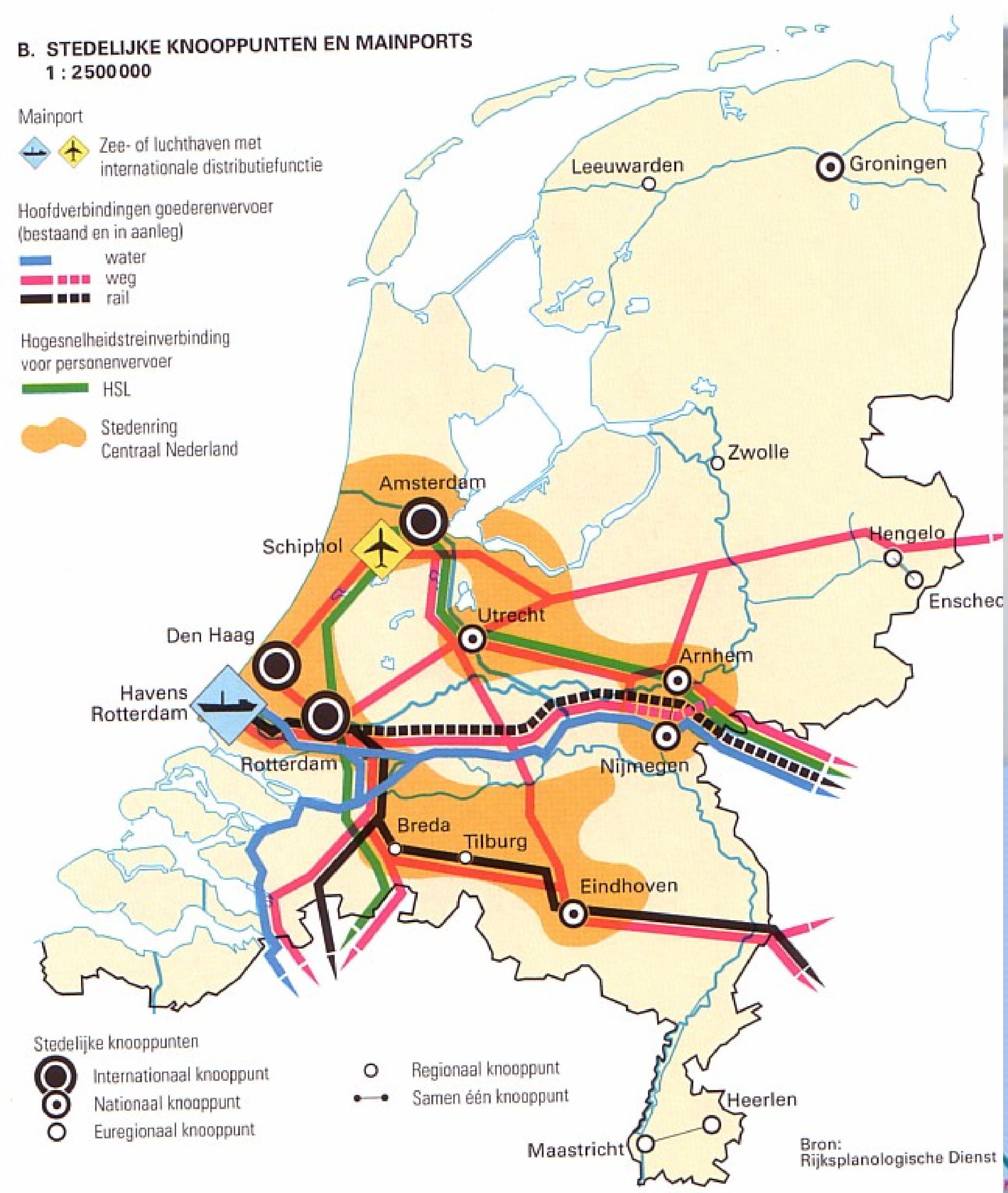

- Nederland heeft twee mainports : Rotterdam en Schiphol
- Rotterdam : goederen
  Schiphol : goederen en mensen

Definitie mainport: hoofdtoegangspoort tot een werelddeel
In Azië : bijvoorbeeld Singapore
In Europa : bijvoorbeeld Rotterdam

NeHaLennia
STEDELIJKE SCHOLENGEMEENSCHAP

Nationale Nederlanden

KPN

Beursgebouw Rotterdam

Vervoer van mensen is heel belangrijk voor buitenlandse bedrijven. Veel bedrijven hebben een hoofdkantoor in Nederland. De in Amsterdamse gevestigde bedrijven profiteren van de aanwezigheid van Schiphol.

NEHALENNIA
STEDELIJKE SCHOLENGEMEENSCHAP

Vervoer van goederen is heel belangrijk zware industrieën.
Veel fabrieken zijn gevestigd in de Rotterdamse haven.

139, de agglomeratievoordelen.

Bedrijven vestigen zich graag bij elkaar. Ze profiteren van elkaars aanwezigheid. De voordelen van het bij elkaar zitten van bedrijven noem je agglomeratievoordelen. Deze vind je vooral in stedelijke gebieden.

https://www.ted.com/talks/steven_johnson_how_play_leads_to_great_inventions?language=nl

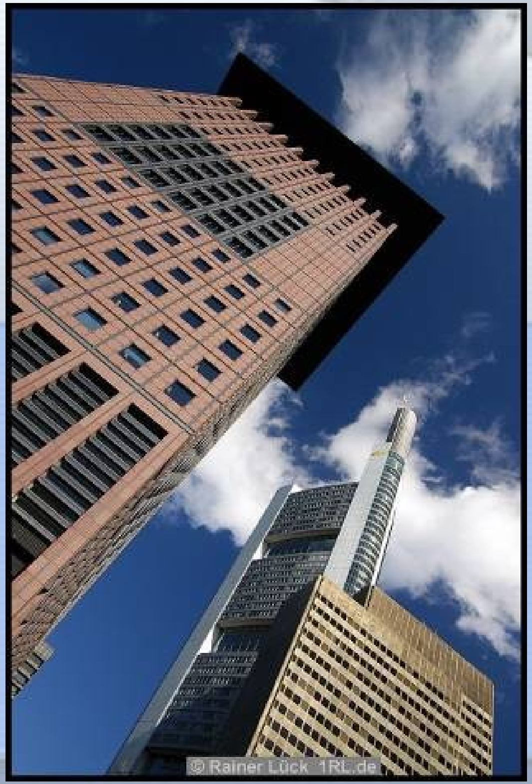

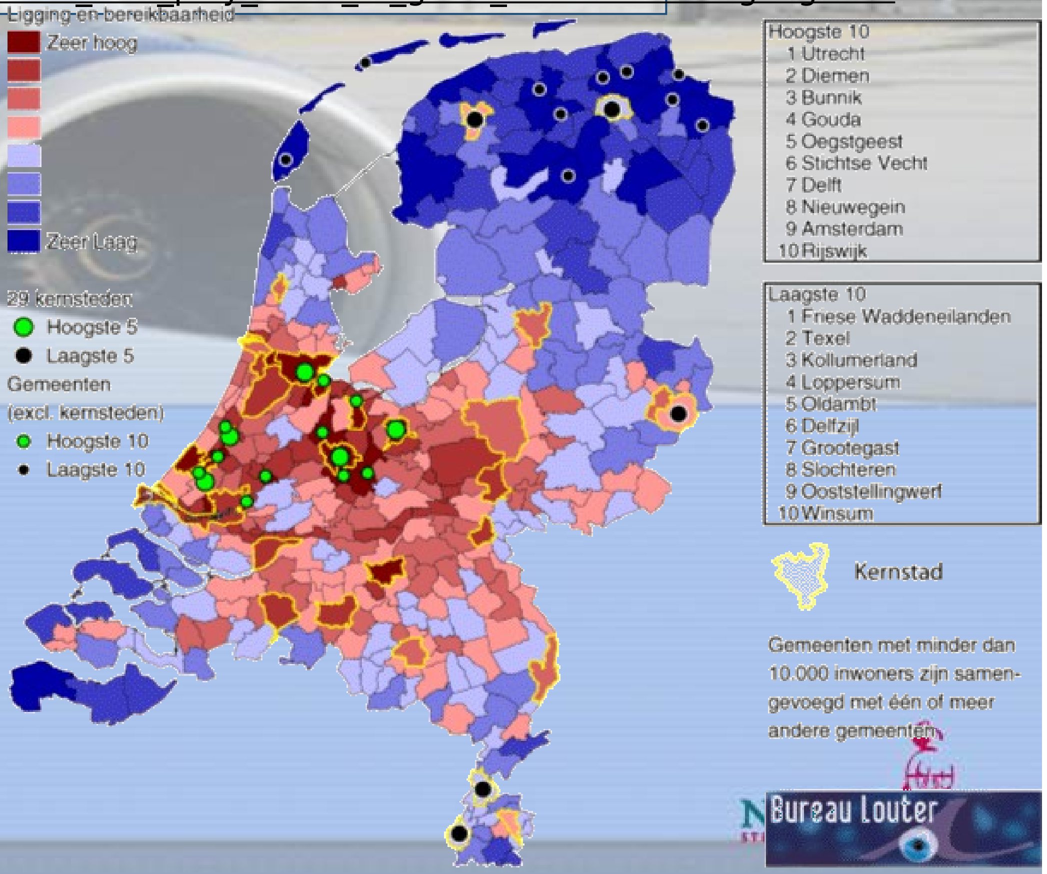

Cluster

- Een geografische gebied waarin een groep bedrijven en instellingen in 1 bepaald vakgebied bij elkaar in de buurt gevestigd zijn.

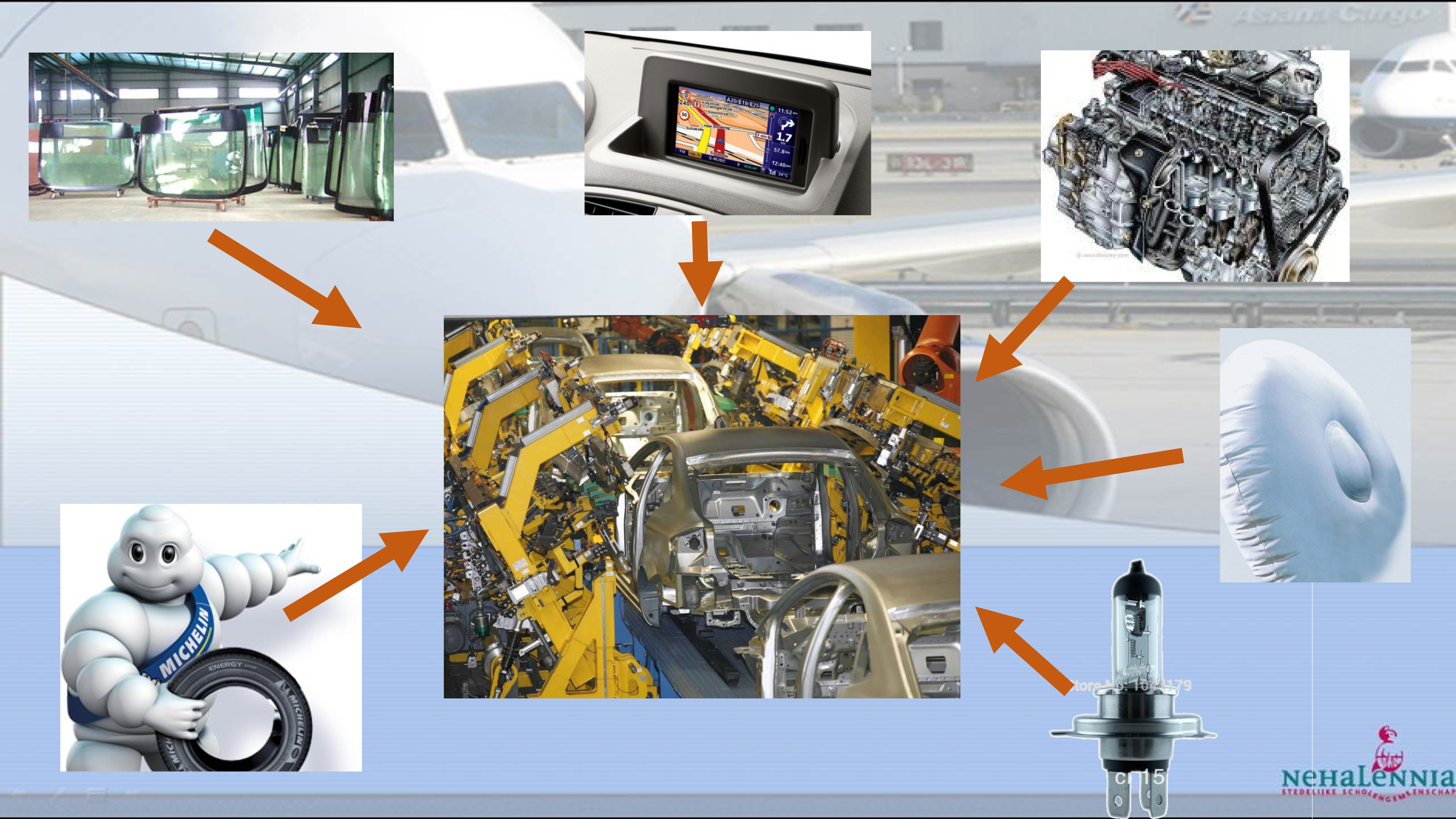
MICHELIN
NeHaLennia
STEDELIJKE SCHOLENGEMEENSCHAP

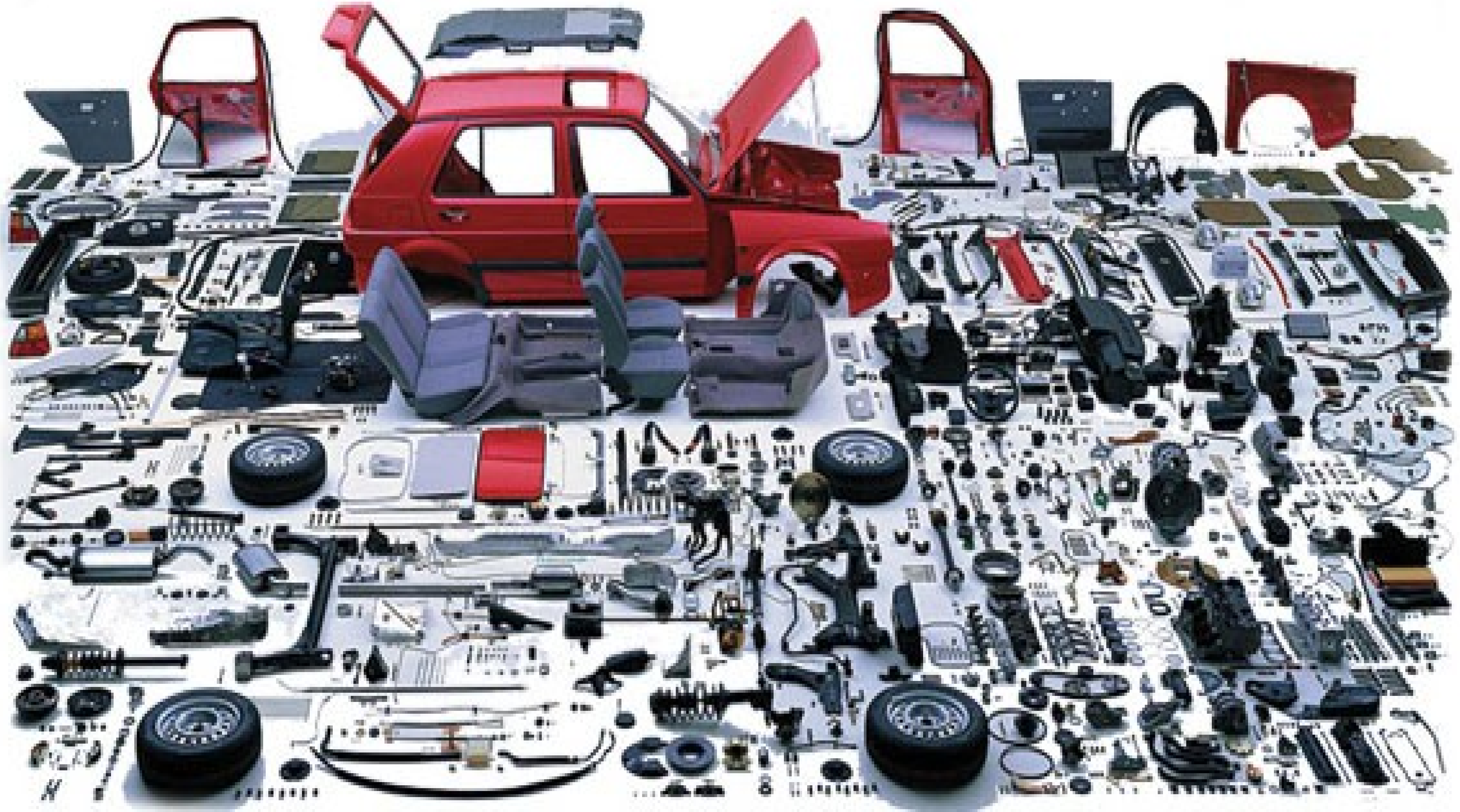

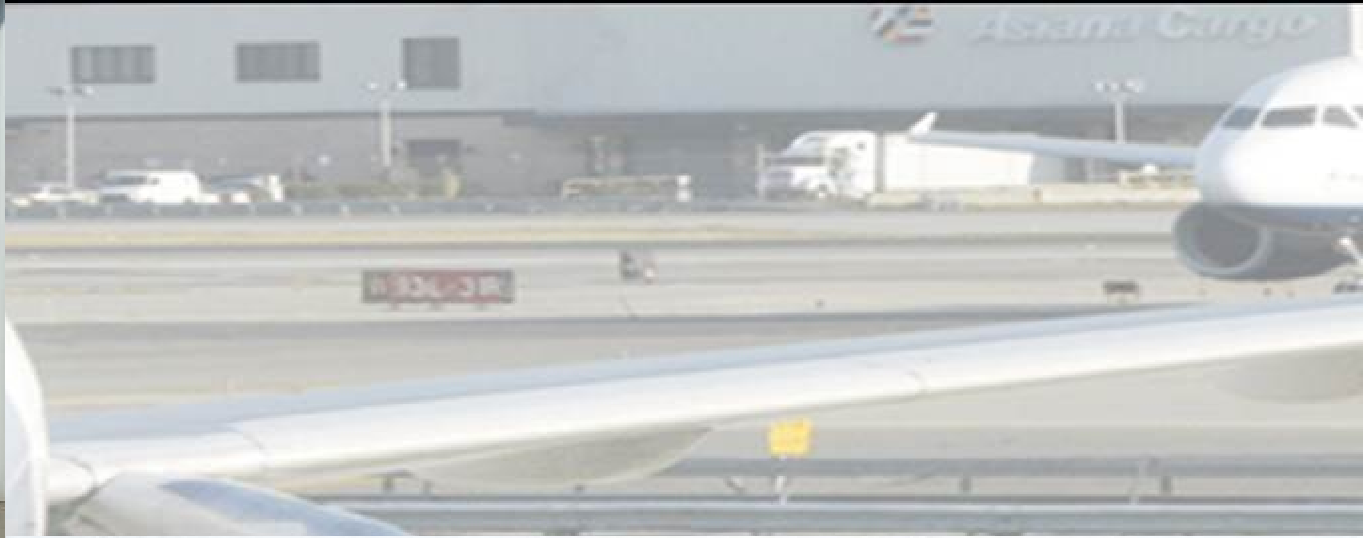

SF-HT-67

mme studiekeuze?

https://www.ted.com/talks/steven_johnson_how_play_leads_to_great_inventions?language=nl
https://www.ted.com/talks/olivier_scalabre_the_next_manufacturing_revolution_is_here?language=nl

Stedelijke regios met een concentratie van topsectoren

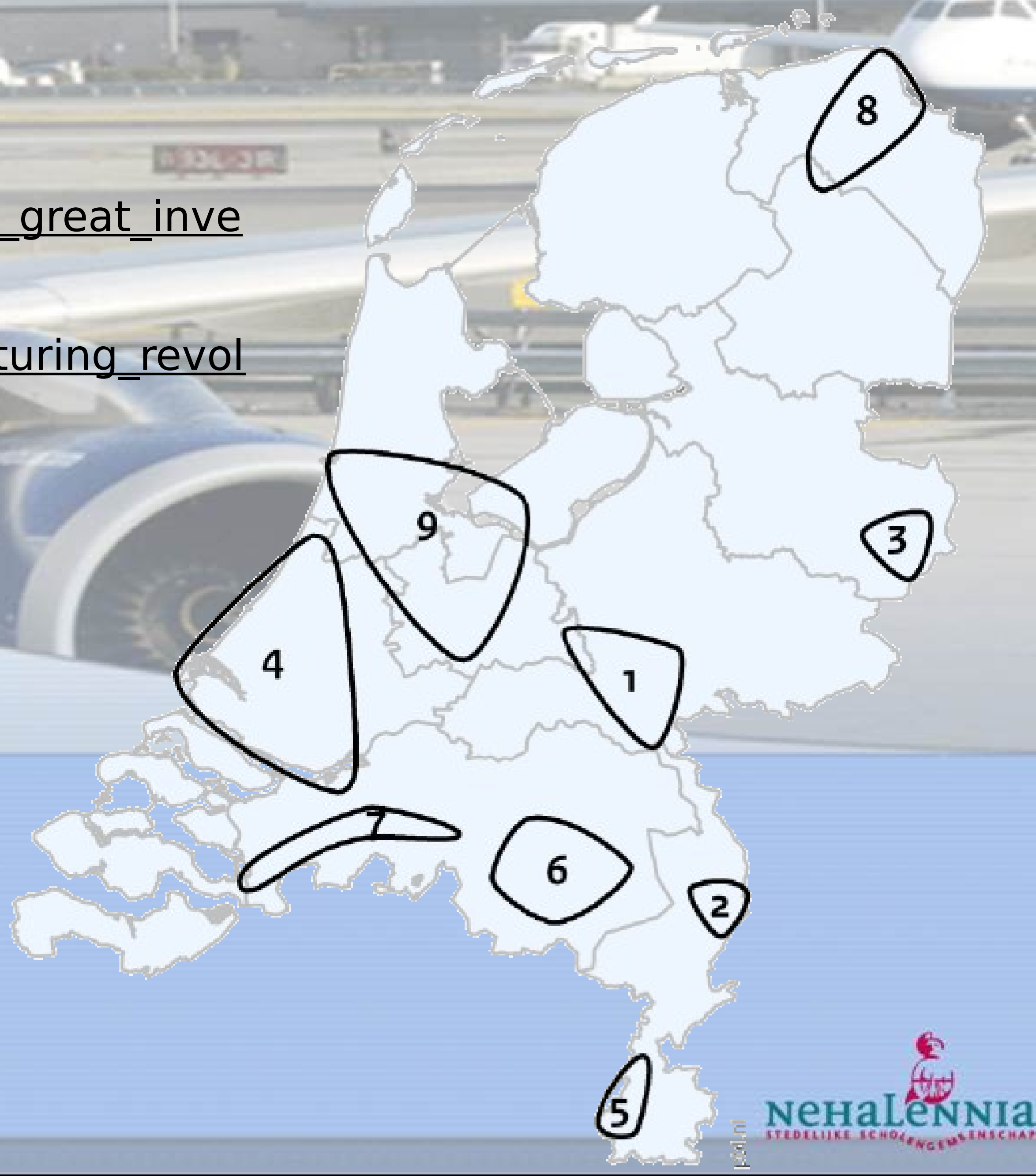

Lijst topsectoren:

- Agro & Food
- Chemie
- High-tech systemen en materialen
- Life sciences & health
- Tuinbouw
- Water
- Logistiek
- Energie
- Creatieve industrie

Lijst SVIR regio's:

1. Arnhem-Nijmegen-Wageningen
2. Greenport Venlo
3. Twente
4. Zuidvleugel
5. Maastricht-Sittard-Geleen
6. Brainport Eindhoven
7. Maintenance Valley West-Brabant
8. Energy Valley Groningen
9. Noordvleugel

deVolkskrant

VEEL GROTE WERKGEVERS IN OVERHEID EN ZORG

% FTE in werkgevers top-100

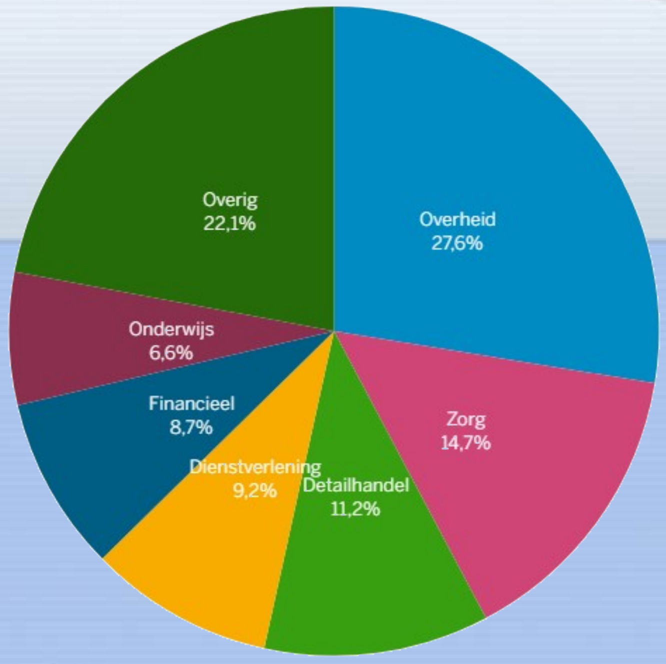

Politie en Defensie het grootst

Ahold nu groter dan Rabobank

Aantal FTE

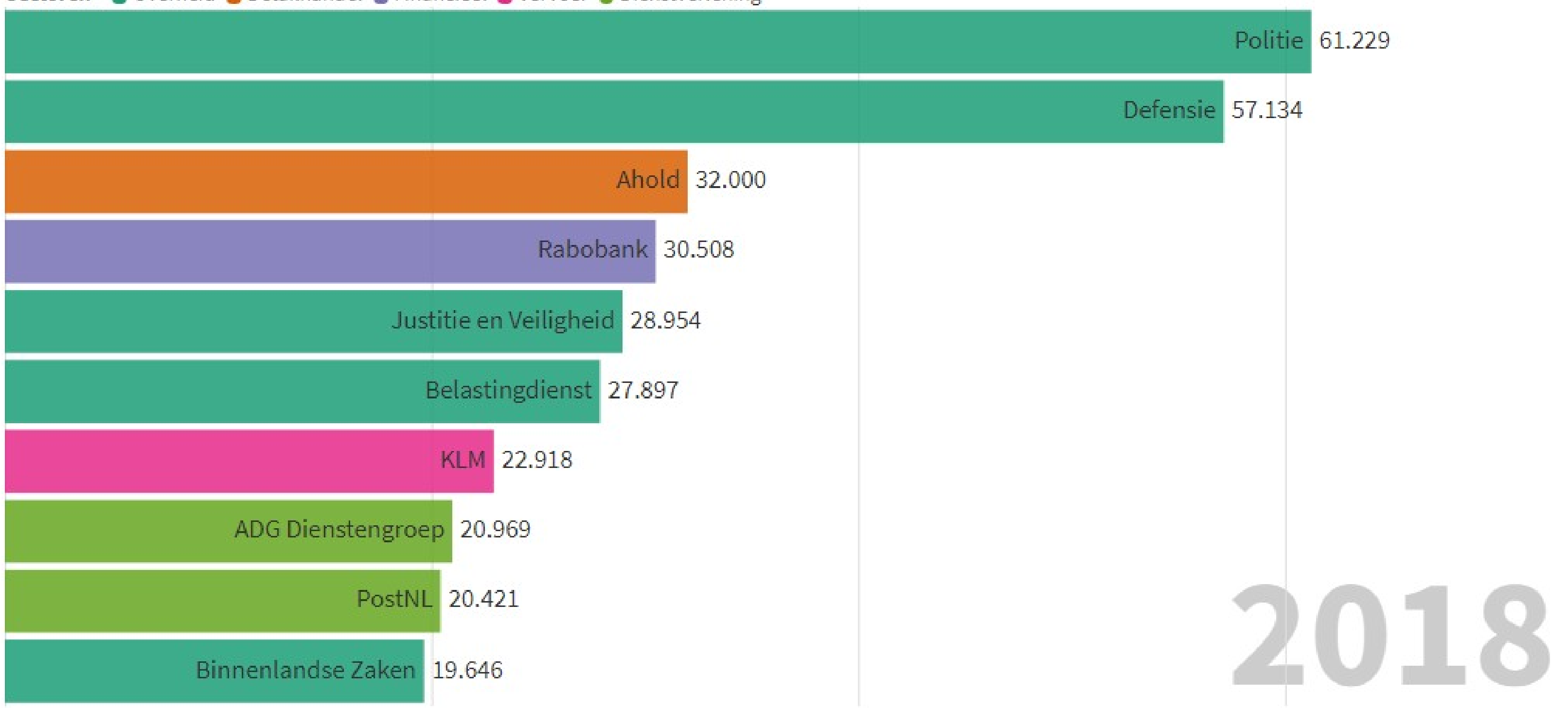

http://www.npo.nl/rambam/29-04-2015/VARA_1013732

andere factoren

overheid (belasting, wetten) aantrekkelijke omgeving

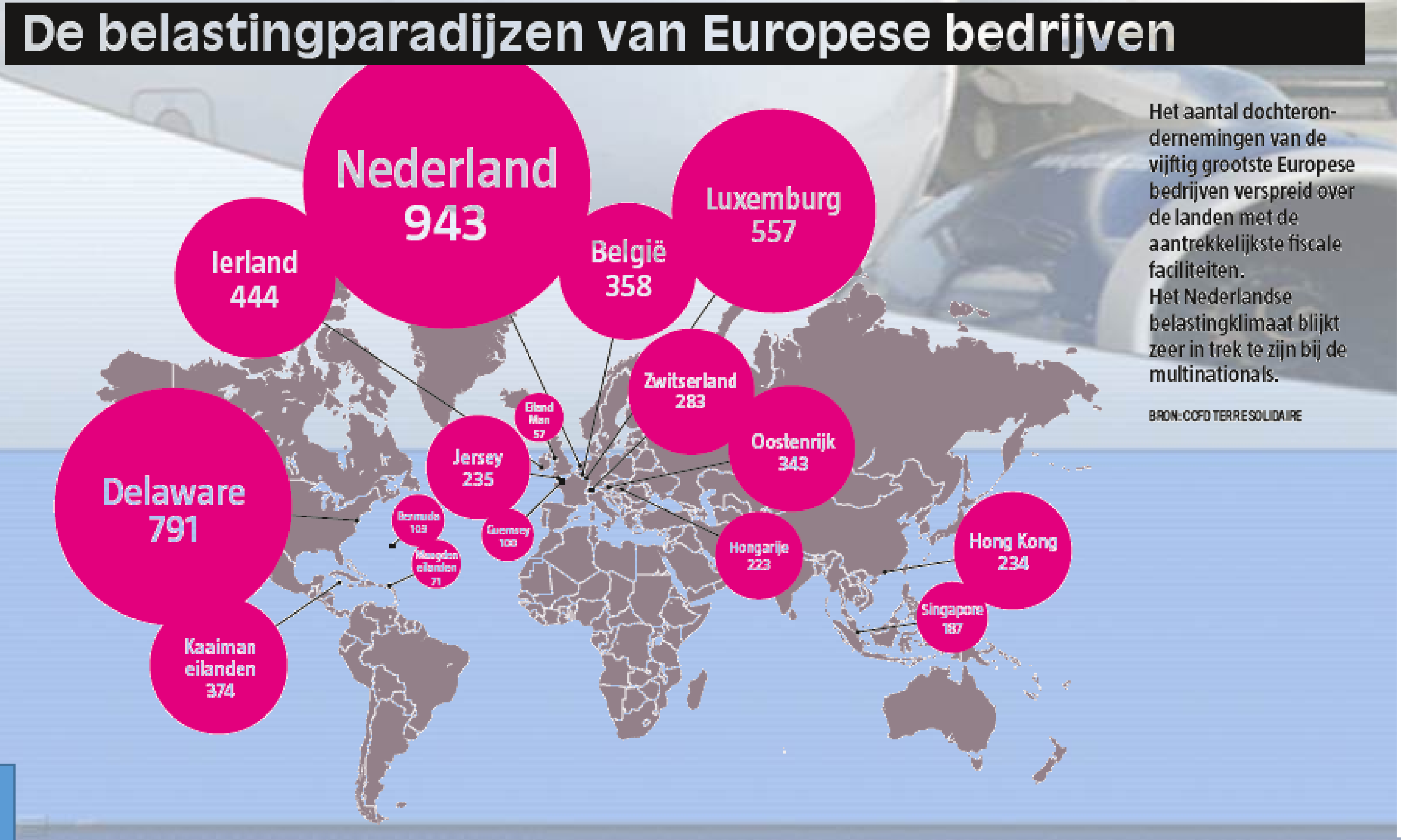

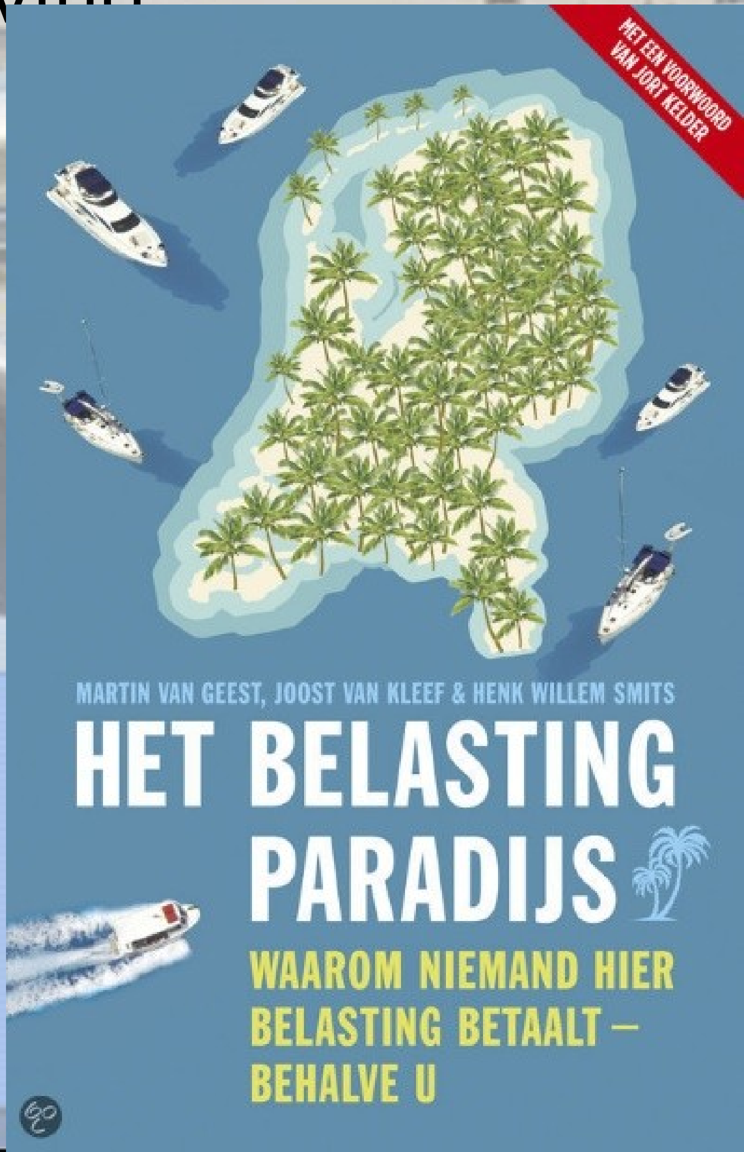

29: Productiemiddelen:

Arbeid (beroepsbevolking, werkende of werkzoekende deel van de bevolking in de leeftijd van 15 t/m 67 jaar).

- Kapitaal (gebouwen, machines, hulpmiddelen en voertuigen die voor de productie nodig zijn).
- Natuur: onderdelen van de natuurlijke omgeving die nodig zijn bij de productie, zoals grond, bossen, delfstoffen en water.

Kop-staart-formule

Arbeidsintensief: bedrijven die veel arbeid nodig hebben in verhouding tot andere productiemiddelen.

Kapitaalintensief. Bedrijven die veel geld (kapitaal) nodig hebben voor dure installaties, machines en gebouwen.

In rijke landen zijn lonen hoog daardoor probeert een bedrijf te automatiseren (mensen vervangen voor machines), of zelfs de hele fabriek te verplaatsen naar een lage lonen land.

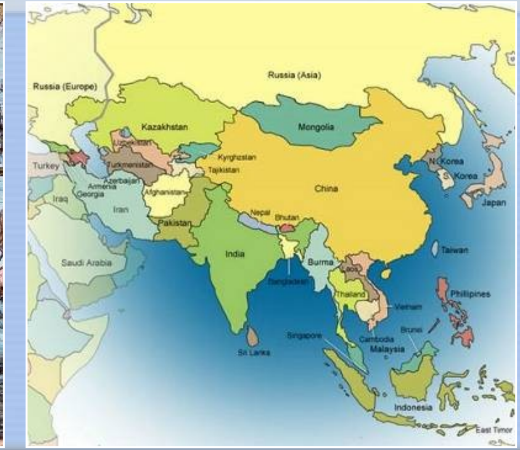

Arbeidsintensief - Kapitaalintensief

Drie fasen van het productieproces

De afgelopen eeuw is de welvaart in Nederland gestegen. Hierdoor zijn ook de lonen van de Nederlanders gestegen.

De Nederlandse kledingindustrie kon de hoge lonen in Nederland niet meer betalen en ging naar de lage lonen landen.

De kop en de staart van de bedrijven bleven wel in

Onderzoek en ontwikkeling → Fabricage → Marketing en distributie

De kop-staart formule

Het succes van de Nederlandse economie is te verklaren.

Nederland heeft:

- ✓ goede bereikbaarheid (mainports) en infrastructuur voor aanvoer grondstoffen en export naar afzetmarkten in buitenland,
- ✓een stabiele politiek (geen oorlog etc),
- ✓ en investeert (veel) geld in onderwijs en wetenschap, de latere arbeidsmarkt
- ✓ stimuleert publiek-private … gen waarin bedrijven en universiteiten in brainparks … n.

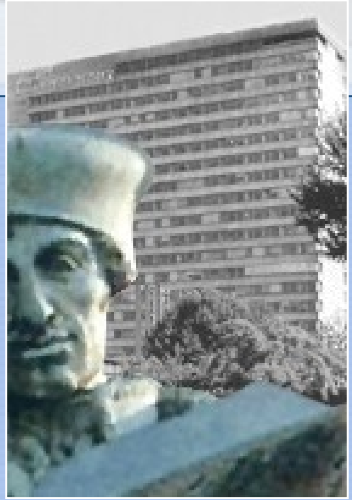

Industry Clusters in the Netherlands

Rotterdam, The Hague, Delft, Leiden

Life Sciences
Cyber Security
Telecom

Arnhem, Nijmegen, Wageningen

Health Valley
Food Valley NL

Amsterdam, Utrecht

Creative Hub, Advertising
Software, Multimedia, Gaming
Fashion (European HQ)
Life Sciences
Finance

Eindhoven

High Tech Campus Eindhoven
Open Innovation led by Philips and ASML
Hardware/Electronics Manufacturing Heart
Highest # of Patents per Capita in the World
Life Sciences
Automotive

Twente

Nanotech (MESA +)
Hardware Manufacturing
Mathematics (CTIT)
Computer Science
Engineering

Chemelot, Maastricht

Chemical Campus
Open Innovation led by DSM and others
Chemicals, Materials, Life Sciences

Groningen

Healthy Aging
Lifelines
Data Centers

NEHALENNIA STEDELIJKE SCHOLENGEMEENSCHAP

Bij de diensten moet je denken aan de zakelijke dienstverlening in vooral het bank en verzekeringswezen.

ING BANK

SNS

ABN·AMRO Bank

ASN BANK

Rabobank

FORTIS BANK

NEHALENNIA
STEDELIJKE SCHOLENGEMEENSCHAP

Voor de inkomsten van Nederland zijn vooral een paar hele grote Nederlandse bedrijven verantwoordelijk.

AKZO NOBEL

Het kantoor in Amsterdam

NEHALENNIA
STEDELIJKE SCHOLENGEMEENSCHAP

Unilever

Unilever is een bedrijf dat voorziet in de dagelijkse behoeften van mensen. Ze produceren voedingsmiddelen en producten voor huishoudelijke en persoonlijke verzorging voor mensen overal ter wereld.

Het kantoor in Rotterdam

NeHaLeNNIA
STEDELIJKE SCHOLENGEMEENSCHAP

PHILIPS

sense and simplicity

Een van de grootste elektronicafabrikanten ter wereld. Philips is groot op het gebied van kleurentelevisies, verlichting, elektrische scheerapparaten, medische apparatuur

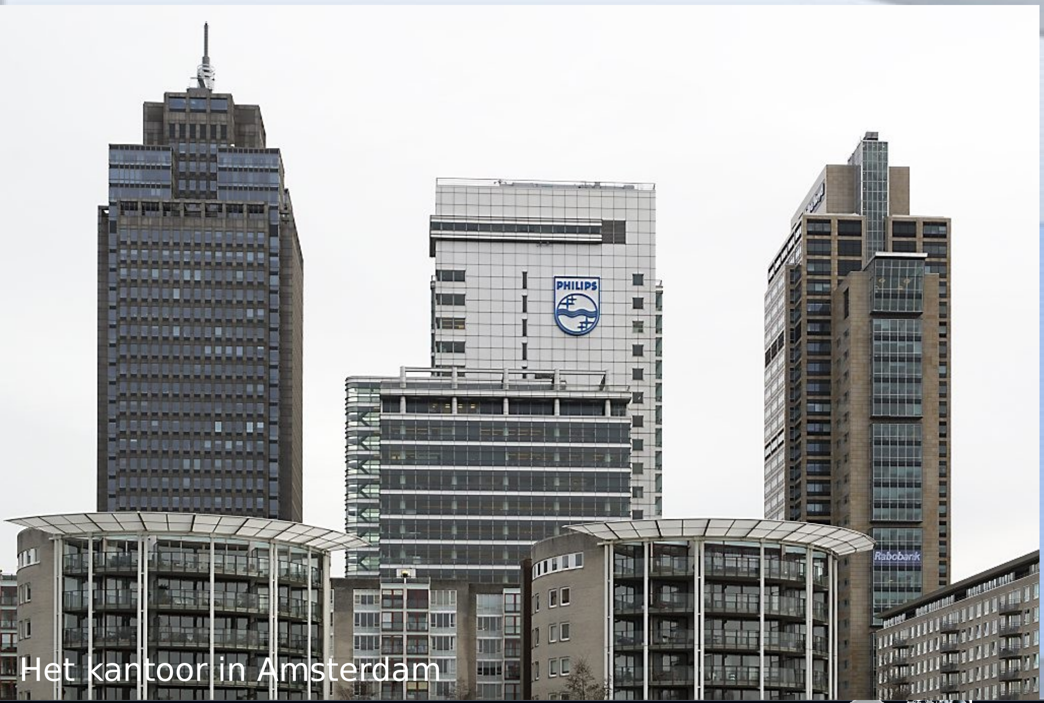

Het kantoor in Amsterdam

Heineken is de meest internationale brouwerijgroep ter wereld en actief in meer dan 170 landen. Ook de merken Amstel, Brand en Murphy's bij de Heineken brouwerij.

Het kantoor in Zoeterwoude

Shell maakt vooral van aardolie benzine en andere chemische stoffen.

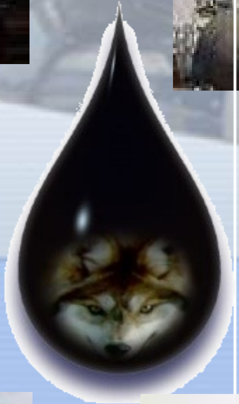

Het kantoor in Den Haag

NeHaLeNNIa
STEDELIJKE SCHOLENGEMEENSCHAP

NeHaLennia

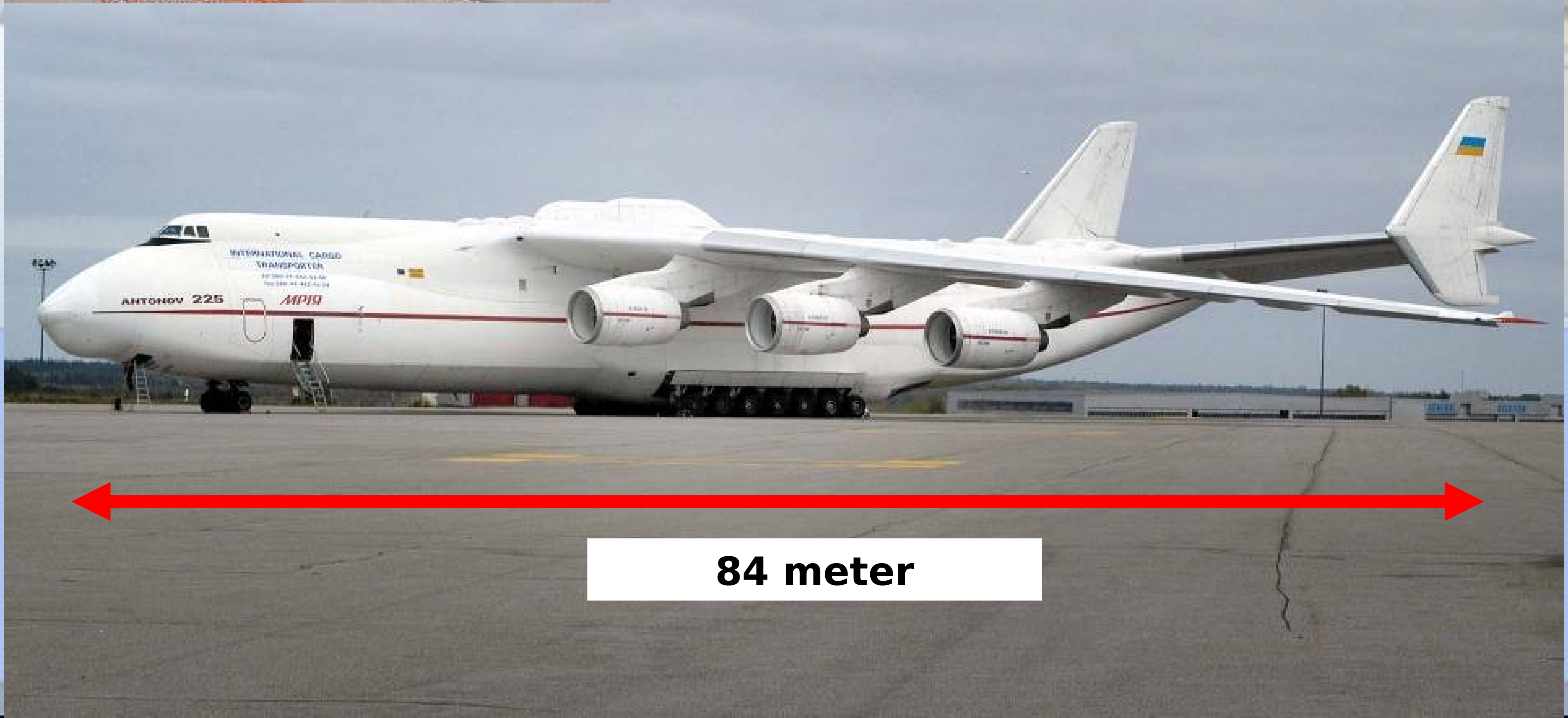

NEHALENNIA
STEDELIJKE SCHOLENGEMEENSCHAP

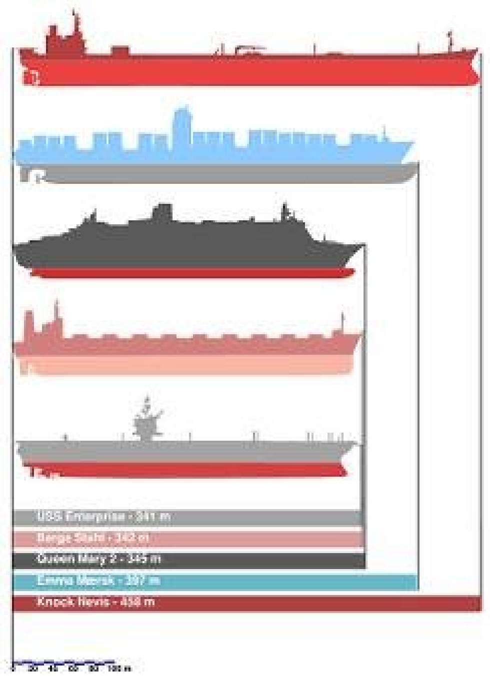

NeHaLeNNIA
STEDELIJKE SCHOLENGEMEENSCHAP

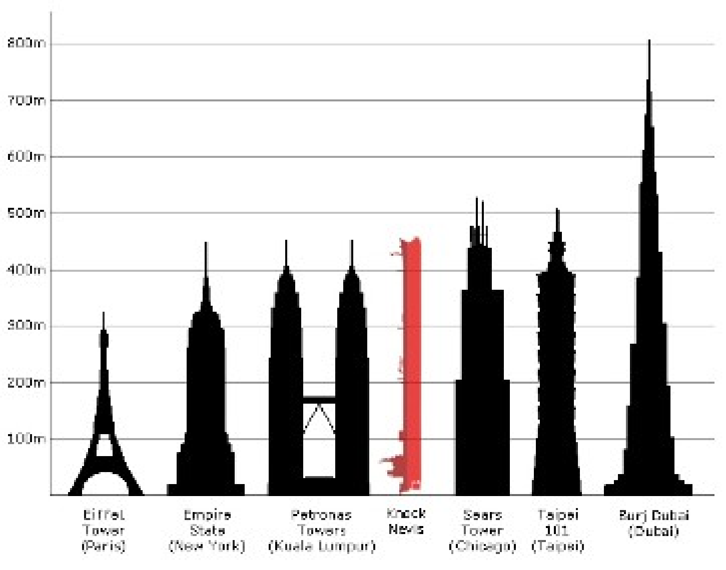

NeHaLENNIA
STEDELIJKE SCHOLENGEMEENSCHAP

Robeco Rotterdam

Port of Rotterdam

Kantorencomplex de Maas

3. Hoofdkantoren in Nederland

Maar liefst 15 van de 500 grootste bedrijven van de wereld (volgens de Fortune Global 500) zijn in Nederland gevestigd. En daarmee heeft Nederland, na Zwitserland, het grootste aantal truly big hoofdkantoren. Althans, als de beurswaarde van die bedrijven wordt uitgedrukt per hoofd van de bevolking.

NEHALENNIA
STEDELIJKE SCHOLENGEMEENSCHAP

Hoofdkantoren in Nederland.

Netherlands				
Country rank	Company	Rank	Revenues ($ millions)	City
1	Royal Dutch Shell	3	318,845.0	The Hague
2	ING Group	13	158,274.3	Amsterdam
3	ABN AMRO Holding	67	71,217.8	Amsterdam
4	Mittal Steel	99	58,870.0	Rotterdam
5	Royal Ahold	104	56,944.9	Amsterdam
6	EADS	122	49,475.9	Schiphol-Rijk
7	Aegon	133	45,939.1	The Hague
8	Royal Philips Electronics	161	38,707.3	Amsterdam
9	Rabobank	175	36,486.5	Utrecht
10	GasTerra	300	23,085.6	Groningen
11	SHV Holdings	379	18,962.0	Utrecht
12	TNT	420	17,360.6	Hoofddorp
13	Akzo Nobel	424	17,235.1	Arnhem
14	Royal KPN	494	15,127.3	The Hague

Google wil energie; Eemshaven heeft het

Bij de Eemshaven in Groningen verrijst dit jaar een van de grootste computercentra van Europa. Google wordt de hoofdhuurder van het stroomslurpende complex.

China: textielindustrie (goedkope arbeidskracht)

China is de grootste kleding- en textielproducent ter wereld en speelt internationaal een belangrijke rol op dit terrein. De loonkosten behoren tot de laagste ter wereld, wat de concurrentie voor andere landen bemoeilijkt

Buitenlandse bedrijven staan niet te springen om in Nederland aan **research & development** (R&D) te doen. Het ontbreekt aan voldoende gekwalificeerd personeel. Dit blijkt uit onderzoek van het ministerie van Economische Zaken. Het Verenigd Koninkrijk weet de meeste buitenlandse R&D-investeringen aan te trekken, Nederland behoort tot de middenmoot.

NeHaLennia
Stedelijke Scholengemeenschap

China wordt derde afzetmarkt voor Porsche
De Chinese economie is booming en steeds meer westerse ondernemingen zien kansen in het Aziatische land. Niet voor niets dat er op steeds meer middelbare scholen in ons land ook Chinese taalles wordt gegeven

'Infrastructuur van bedrijven gaat op de schop
Bill Gates' opvolger bij Microsoft, Ray Ozzie, houdt ontwikkelaars en bedrijven voor dat hun IT-infrastructuur de komende jaren op de schop gaat. Kernonderdelen van de IT verhuizen van lokale servers naar internet, evenals de ontwikkeling en exploitatie van diensten

Clusters
De sterke positie die Nederland nu nog heeft bij buitenlandse multinationals, wordt volgens BCG bedreigd door het verdwijnen van hoofdkantoren door overnames. Om de sterke positie te behouden moet Nederland kansrijke clusters gaan vormen. Gelijksoortige bedrijven of activiteiten kunnen zo focussen op het leefklimaat van werknemers.

NeHaLeNNIA
STEDELIJKE SCHOLENGEMEENSCHAP